

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Langáška, soudkyně zpravodajky Mgr. Sylvie Šiškeové a soudce JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **Ing. arch. R. J.**, proti žalovanému: **Úřad městské části Praha 16**, se sídlem Václava Balého 23/3, Praha 16, zastoupenému JUDr. Danou Šmídovou, advokátkou se sídlem U Kříže 610/14, Praha 5, **za účasti** osob zúčastněných na řízení: **I.** Ing. arch K. P., **II.** Ing. V. K., **III.** A. N., **IV.** Z. S., **V.** I. P., **VI.** Ing. O. G., **VII.** Ing. Z. G., **VIII.** D. S., **IX.** T. S., **X.** F. H., **XI.** M. P., **XII.** J. Š., **XIII.** P. V., **XIV.** JUDr. V. O., **XV.** Mgr. Bc. Z. H., **XVI.** R. F., **XVII.** S. K., **XIII.** M. T., **XIX.** D. R., **XX.** M. S., **XXI.** J. H., **XXII.** Ing. J. J., **XXIII.** Ing. M. M., **XXIV.** P. L., **XXV.** J. R., **XXVI.** A. H., **XXVII.** Z. D., **XXVIII.** K. H., **XXIX.** B. S., **XXX.** Ing. M. K., **XXXI.** Mgr. J. N., **XXXII.** P. P., **XXXIII.** N. R., **XXXIV.** M. R., **XXXV.** Ing. O. B., **XXXVI.** E. B **XXXVII.** J. Š., **XXXVIII.** Mgr. Z. P., **XXXIX.** Z. P., **XL.** J. T., **XLI.** J. K., **XLII.** S. H., **XLIII.** A. M., **XLIV.** V. K., **XLV.** P. V., **XLVI.** K. K., **XLVII.** B. B., **XLVIII.** K. Š., **XLIX.** M. R., **L.** T. R. **LI.** M. H., **LII.** L. H., **LIII.** J. K., **LIV.** Mgr. A. N., týkající se žaloby proti výroku II rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 7. 2019, č. j. 002823/19/OVDŽP, sp. zn. 008806/19/OVDŽP/Mh, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 3. 2020, č. j. 14 A 128/2019 – 154

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost žalovaného **se zamítá.**
- II.** Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Osoby zúčastněné na řízení I až LIV **nemají** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Ministerstvo vnitra České republiky požádalo žalovaného o vydání územního rozhodnutí pro stavbu nazvanou „*ROZVOJ AREÁLU ZBRASLAV – areál Policejního prezidia ČR' Praha 5 – Zbraslav, při komunikaci Na Baních*“. Žalovaný výrokem I v návěti citovaného rozhodnutí rozhodl o umístění stavby a výrokem II vyloučil odkladný účinek odvolání podle § 85 odst. 2 písm. a), b) i c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Proti výroku II tohoto rozhodnutí podal žalobce, který byl z důvodu vlastnictví potenciálně dotčené nemovité věci účastníkem územního řízení, žalobu k Městskému soudu v Praze. Městský soud v návěti označeným rozsudkem výrok II rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

II. Kasační stížnost žalovaného a vyjádření žalobce

[2] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost. Namítal zmatečnost řízení před soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), která měla spočívat v chybějící podmínce řízení. Žalobce totiž v průběhu řízení před městským soudem prodal bytovou jednotku s příslušnými podíly na budově a pozemcích v katastrálním území Zbraslav, od které bylo odvozeno jeho účastenství v územním řízení. Stěžovatel přiložil výpis z katastru nemovitostí, z kterého plyne, že žalobce s právními účinky ode dne 6. 11. 2019 pozbyl vlastnické právo k výše uvedeným nemovitým věcem. Jejich prodejem pozbyl žalobce podle stěžovatele způsobilost být účastníkem řízení o podané žalobě, jakož i aktivní legitimaci. Městský soud měl k této skutečnosti přihlídnout z úřední povinnosti a neměl ve věci meritorně rozhodovat. Tím, že takto nepostupoval, zatížil městský soud řízení vadou, která mohla mít za následek nezákonnost rozsudku. Na podporu své argumentace stěžovatel odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2010, č. j. 7 As 9/2010 – 255, č. 2377/2011 Sb. NSS.

[3] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že v době podání správní žaloby i v době vydání rozhodnutí stěžovatele byl vlastníkem bytu na ulici P. 1486/2, P. 5. Stěžovatel měl před soudem uplatnit námitku ztráty žalobcovy aktivní legitimace, nebylo by to však nic platné, neboť správní řízení již bylo pravomocně skončeno a v jeho průběhu žalobcova aktivní legitimace neodpadla. Rozsudek, na který odkázal stěžovatel, podle žalobce na zde posuzovanou věc nedopadá.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost a dospěl k závěru, že není důvodná.

[5] V dané věci není pochyb o tom, že žalobce byl v době podání žaloby (dne 5. 8. 2019) k jejímu podání aktivně legitimován, ani o tom, že v průběhu řízení o žalobě žalobce prodal dotčené nemovité věci, čímž pozbyl aktivní legitimaci, a to podle výpisu z katastru nemovitostí s právními účinky ke dni 6. 11. 2019.

[6] Aktivní legitimaci však nelze zaměňovat se způsobilostí být účastníkem řízení nebo s procesní způsobilostí tak, jak ve svých kasačních tvrzeních učinil stěžovatel.

pokračování

[7] Způsobilost být účastníkem řízení definuje soudní řád správní v § 33 odst. 2 takto: *„Způsobilost být účastníkem řízení má ten, kdo má způsobilost mít práva a povinnosti, a správní orgán; jinak i ten, komu ji zákon přiznává.“*

[8] Procesní způsobilost stanoví § 33 odst. 3 s. ř. s. takto: *„Účastník je způsobilý samostatně činit v řízení úkony (dále jen „procesní způsobilost“) v tom rozsahu, v jakém má způsobilost vlastními úkony nabyvat práv a brát na sebe povinnosti.“*

[9] Samotnou aktivní legitimaci je možno rozlišit na procesní a věcnou. Aktivní procesní legitimaci (také „žalobní legitimaci“) má podle § 65 odst. 1 s. ř. s. ten, *„kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závažně určují jeho práva a povinnosti“*. Jedná se o podmínku přípustnosti žaloby, která je založena již tvrzením žalobce, které směřuje proti rozhodnutí správního orgánu.

[10] Aktivní věcná legitimace pak vypovídá o hmotněprávním vztahu účastníka řízení k projednávané věci a je otázkou důvodnosti žaloby. Předpokladem aktivní věcné legitimace je tedy to, že je žalobce nositelem veřejného subjektivního práva, jehož ochrany se před soudem domáhá (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2008, č. j. 8 As 47/2005 – 86).

[11] V tomto případě je třeba posoudit následek ztráty aktivní legitimace, neboť žalobce prodal v průběhu řízení před městským soudem nemovité věci, jejichž vlastnictví zakládalo jeho účastenství v územním řízení a tím i jeho aktivní legitimaci v řízení o žalobě proti rozhodnutí stěžovatele. S tím se pojí otázka, zda byl městský soud povinen vzít tuto skutečnost v potaz, případně za jakých podmínek.

[12] Soudní řád správní neupravuje pro řízení před správními soudy procesní následky singulární sukcese, tedy vstupu právního nástupce do určitého práva či povinnosti, proto je třeba přiměřeně použít ustanovení první a třetí části zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“) ve spojení s § 64 s. ř. s. Na případy změny aktivní či pasivní legitimace, k nimž dochází po zahájení řízení bez toho, že by účastník zároveň ztrácel způsobilost být účastníkem řízení nebo procesní způsobilost, dopadá § 107a o. s. ř.

[13] Podle § 107a o. s. ř. platí, že *„má-li žalobce za to, že po zahájení řízení nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva nebo povinnosti účastníka řízení, o něž v řízení jde, dříve, než soud o věci rozhodne, navrhnout, aby nabyvatel práva nebo povinnosti, popřípadě ten, kdo převzal výkon vlastnického práva ke majetku, o něž v řízení jde, vstoupil do řízení na místo dosavadního účastníka; to neplatí v případech uvedených v § 107.“*

[14] Možnost připuštění vstupu nového účastníka řízení na místo dosavadního účastníka na základě § 107a o. s. ř. v soudním řízení správním dovodil Nejvyšší správní soud např. v rozsudcích ze dne 12. 8. 2010, č. j. 7 As 9/2010 – 255, a ze dne 24. 1. 2013, č. j. 4 As 72/2012 – 52.

[15] Rozsudek ve věci sp. zn. 4 As 72/2012 se zabýval procesním nástupnictvím v důsledku prodeje podniku při zpeněžení majetkové podstaty podle § 290 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, a pro zde souzenou věc je podstatné především připuštění aplikace § 107a o. s. ř.; skutkové okolnosti jsou zcela odlišné a pro zde posuzovanou věc nepodstatné.

[16] V rozsudku ve věci sp. zn. 7 As 9/2010 se jednalo o převod vlastnického práva k nemovité věci, k němuž došlo v průběhu řízení o žalobě proti rozhodnutí o opravě chyb v katastrálním operátu. Městský soud se o tomto převodu dozvěděl před vydáním rozhodnutí a v rozsudku uvedl, že ačkoliv žalobkyně již nebyla v době jeho vydání spoluvlastnicí dotčených nemovitých věcí, tato okolnost jí neubírá právo na projednání žaloby. Nejvyšší správní soud městskému soudu nepřisvědčil a dospěl k závěru, že dojde-li v průběhu soudního řízení ke změně v právních vztazích a krajský soud se tuto skutečnost dozví, je povinen k takové změně přihlídnout z úřední povinnosti a poučit daného účastníka řízení o možnosti podat návrh podle § 107a odst. 1 o. s. ř. Změna v osobě účastníka řízení pak nastane po právní moci usnesení, kterým soud rozhodne o procesním nástupnictví.

[17] Nutným předpokladem výše uvedeného postupu je ovšem logicky zjištění soudu, že změna v právních vztazích nastala. Již se samotného znění § 107a je zřejmé, že je v dispozici žalobce navrhnout postup podle tohoto ustanovení na základě změny v právních vztazích, která by mohla mít vliv na jeho aktivní legitimaci v dané věci. Žalovaný může na tuto skutečnost pouze upozornit, v takové situaci pak nastupuje poučovací povinnost soudu k možnosti žalobce vznést návrh podle § 107a o. s. ř. Pokud krajský soud nemá povědomí o změně v právních vztazích účastníků řízení, nelze po něm požadovat, aby dostal poučovací povinnosti o možnosti podat návrh na změnu v osobě žalobce. Ostatně ke stejnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 18. 12. 2009, č. j. 5 As 94/2008 – 44, č. 2032/2010 Sb. NSS, kde uvedl, že není povinností krajského soudu ověřovat, zda byl žalobce v době rozhodnutí krajského soudu stále vlastníkem dotčených pozemků, jestliže jím byl v průběhu správního řízení i v okamžiku zahájení řízení před krajským soudem.

[18] V tomto ohledu se postup podle § 107a o. s. ř. odlišuje od postupu podle § 107 odst. 1 o. s. ř., který pojednává o následcích ztráty způsobilosti být účastníkem řízení, a podle něhož *„[j]estliže účastník ztratí po zahájení řízení způsobilost být účastníkem řízení dříve, než řízení bylo pravomocně skončeno, posoudí soud podle povahy věci, zda v řízení může pokračovat. Není-li možné v řízení ihned pokračovat, soud řízení přeruší. O tom, s kým bude v řízení pokračováno, soud rozhodne usnesením.“* Nejčastěji se jedná o situaci, kdy účastník řízení – fyzická osoba – zemře. V takových případech je naopak rozhodující objektivní stav a není rozhodné, zda krajský soud při svém rozhodování věděl o tom, že žalobce v průběhu řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ztratil způsobilost být účastníkem řízení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2017, č. j. 7 As 317/2016 – 82). S touto procesní situací stěžovatel zaměnil následky ztráty aktivní věcné legitimace v důsledku prodeje nemovitých věcí ve vlastnictví žalobce.

[19] V nyní posuzované věci se městský soud dozvěděl o tom, že žalobce již není vlastníkem dotčených nemovitých věcí, až poté, co ve věci vydal rozsudek, který se žalobci nepodařilo doručit na jeho původní adresu. Po vrácení zásilky určené žalobci a po podání kasační stížnosti stěžovatelem zjistil městský soud z centrální evidence obyvatel novou žalobcovu adresu. Okolnost, že žalobce převedl vlastnické právo k nemovitým věcem, s nimiž byla spojena jeho aktivní legitimace v předmětném řízení, přitom nemohla být městskému soudu k datu jeho rozhodnutí objektivně známa, neboť na ni nebyl ze strany účastníků řízení upozorněn (v tom spočívá zásadní rozdíl od již citované věci sp. zn. 7 As 9/2010). Změna vycházela ze soukromoprávního jednání a městský soud ji nemohl zjistit z běžné úřední činnosti. Návrh podle § 107a o. s. ř. na vstup nového vlastníka nemovitých věcí na místo žalobce podán nebyl a stěžovatel tuto skutečnost uplatnil až v kasační stížnosti, tedy až poté, co městský soud vydal napadený rozsudek. Krom toho, žalobce podal žalobu na ochranu svého procesního práva ve správním řízení; pro jeho ochranu není podstatné, že vlastnické právo k dotčené nemovité věci později, v průběhu soudního řízení, pozbyl.

pokračování

[20] Stěžovatel se mýlí, pokud se domnívá, že v dané věci nastal neodstranitelný nedostatek podmínky řízení, který měl vést k odmítnutí žaloby. Městský soud nepostupoval v rozporu s výše citovanou judikaturou Nejvyššího správního soudu, pokud nevzal v potaz změnu v právních vztazích, o které v době svého rozhodování nevěděl. Vydal-li městský soud napadený rozsudek v situaci, kdy mu nebylo známo, že žalobce již není vlastníkem dotčených nemovitých věcí, nezatížil řízení zmatečností ani jinou vadou.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji zamítl v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s.

[22] O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. V posuzované věci měl úspěch žalobce, náleželo by mu tedy právo na náhradu nákladů důvodně vynaložených v řízení o kasační stížnosti. Žalobce však takové náklady nedoložil a ze spisu ani nevyplývá, že by mu takové náklady v řízení o kasační stížnosti vznikly. Stěžovatel ve věci úspěch neměl, a proto na náhradu nákladů řízení nemá právo.

[23] O tom, že osoby zúčastněné na řízení I. až LIV. nemají právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 5 věty první s. ř. s., neboť jim žádnou povinnost neuložil; náklady jim tak nemohly vzniknout.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. srpna 2020

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu